

Akkerbouw: inkomens stabiel

Ruud van der Meer

De prijzen voor de akkerbouwproducten zijn over het algemeen lager dan vorig jaar. De productie was gemiddeld hoger. Hierdoor is het inkomensniveau naar verwachting ongeveer gelijk aan vorig jaar. Voor de zetmeelbedrijven wordt voor 2009-10 een verslechtering van het inkomen verwacht.

Aardappelen

De productie van pootaardappelen lag in 2009 boven het niveau van 2008. De kwaliteit was over het algemeen goed: er is minder areaal afgekeurd dan vorig jaar. De prijsverwachting voor de poters is wel lager dan vorig jaar. Als gevolg van schurft zal een deel van de oogst niet geëxporteerd kunnen worden. Vanwege moeilijke rooiomstandigheden voor de consumptieaardappelen is de uitval als gevolg van 'blauw' mogelijk hoog. Welk deel van de aardappelen kwaliteitsproblemen gaat krijgen is nog moeilijk in te zeggen. De bruto productie per hectare zal naar schatting iets onder die van 2008 liggen. Ook de prijsverwachting is lager dan in 2008.

Volgens de ramingen is de productie van zetmeelaardappelen ongeveer gelijk aan die van vorig jaar. Door het hogere onderwatergewicht (485 gram) is de zetmeelproductie per hectare wel hoger dan in 2008. De markttoeslag die AVEBE over de oogst 2008, kon betalen kan niet uitgekeerd worden voor de oogst 2009. Dit is het gevolg van de lagere prijzen voor aardappelzetmeel vanwege een lagere vraag vanuit de industrie. De prijs van de zetmeelaardappelen zal daardoor onder het niveau van 2008 liggen (tabel 7).

Suikerbieten

De suikerproductie per hectare bereikte in 2009 een absoluut record. De goede weersomstandigheden zorgden voor zowel een hoge fysieke productie (78 ton per ha) als een hoog suikergehalte (18%). De minimum bietenprijs daalt als gevolg van het EU-beleid. Door het hoge suikergehalte zullen de quotumbieten meer opleveren dan vorig jaar. De surplusbieten brengen minder op dan vorig jaar. Ervan uitgaande dat de meeste bedrijven meer bieten leveren dan hun quotum groot is, zal de gemiddelde prijs op basis van het gemiddelde suikergehalte lager uitkomen dan vorig jaar. Wel zal Cosun een extra uitkering geven van ongeveer 6 euro per ton op aandelen die bietentelers bezitten (niet inbegrepen in de bietenprijs).

Granen

Recordopbrengsten vielen ook bij de granen te noteren. De CBS oogstraming geeft voor tarwe een opbrengst van 10 ton per ha, terwijl de afgelopen jaren de opbrengsten op iets minder dan 9 ton bleven steken. Ook de zomergerstproductie was hoog, net onder de 7 ton. Omdat de oogst wereldwijd ook erg hoog is, zijn de graanprijzen sterk gedaald. De verwachting is dat prijzen van Nederlandse tarwe ongeveer een kwart en die van gerst ruim een derde lager zullen zijn dan in 2008.

Zaaiuien

De totale uienproductie in Nederland lag iets onder het niveau van vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt door een kleine krimp van het areaal bij een ongeveer gelijke fysieke productie per hectare. De spreiding in productie was echter groot. In het noorden van het land nam de productie per hectare toe ten opzichte van vorig jaar, terwijl in Flevoland en Zeeland de productie achterbleef bij 2008. Een belangrijk afzetland, Rusland kende een lagere oogst dan vorig jaar. De verwachting is daardoor dat er meer naar Rusland geëxporteerd kan worden. De prijsverwachting is mede daardoor een stuk positiever dan van vorig jaar.

Tabel 1	Ontwikkeling van prijzen (inclusief btw) en hoeveelheden in de akkerbouw, gemiddeld per jaar			
	2007	2008 (v)	2009 (r)	mutatie (%)
Prijzen (euro per 100 kg)				
Tarwe	22,6	16,2	12,4	-24
Gerst	24,8	17,6	11,0	-38
Consumptieaardappelen	10,7	11,0	10,0	-9
Pootaardappelen	30,1	27,4	25,0	-9
Zetmeelaardappelen	6,1	4,8	4,4	-8
Suikerbieten	4,2	4,2	4,1	-3
Zaaiuien	10,0	5,9	9,5	+62
Hoeveelheden (ton/ha)				
Tarwe	7,1	9,0	10,0	+11
Gerst	5,9	6,0	7,0	+17
Consumptieaardappelen	46,3	54,0	51,0	-6
Pootaardappelen	33,9	35,5	37,0	+4
Zetmeelaardappelen	40,7	44,1	43,0	-2
Suikerbieten	66,4	73,0	78,0	+7
Zaaiuien	51,6	59,9	59,0	-2

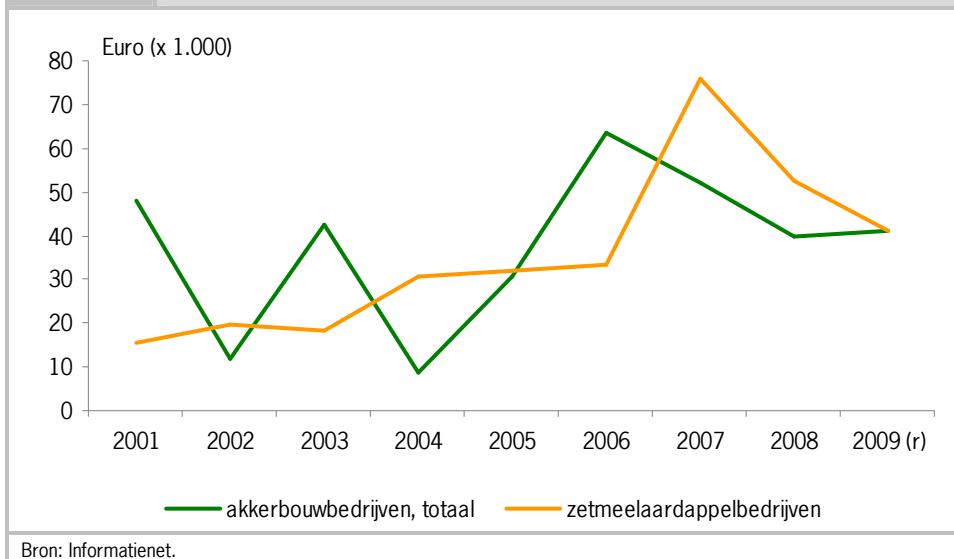
Bron: Informatienet en Prijs-Informatie-Desk.

Resultaat en inkomen

Volgens de ramingen liggen de opbrengsten ongeveer op hetzelfde niveau als vorig jaar. Lagere opbrengsten van granen en consumptieaardappelen worden gecompenseerd door hogere opbrengsten uit suikerbieten, uien, pootaardappelen en overige opbrengsten. De opbrengsten blijven gemiddeld per bedrijf mede op peil door de toename van de bedrijfsomvang en enige verschuivingen in het bouwplan. De prijzen van meststoffen, uitgangsmateriaal en energie (gasolie) zijn in 2009 afgenomen ten opzichte van 2008. De prijs van gewasbeschermingsmiddelen nam wel toe. Gemiddeld zullen de kosten naar verwachting ongeveer gelijk zijn aan die in 2008. Het gezinsinkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid zal rond het niveau uitkomen van vorig jaar. Bij een geraamd inkomen van 44.000 euro uit bedrijf kunnen geen besparingen gerealiseerd worden. De zetmeelbedrijven hebben meer te lijden onder de lagere graan- en aardappelprijzen. Voor de zetmeelbedrijven is het geraamde inkomen 41.000 euro per onbetaalde arbeidsjaareenheid.

Figuur 1 geeft de langetermijnontwikkeling van het inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje weer. Het inkomen van de zetmeelbedrijven daalt na de piek in 2007 verder. Het inkomen ligt nog wel boven het niveau van de inkomens in het begin van deze eeuw. Voor de totale groep akkerbouwbedrijven wordt een aan 2008 vergelijkbaar inkomen verwacht.

Figuur 1 **Ontwikkeling van het inkomen uit bedrijf op akkerbouwbedrijven (x 1.000 euro per onbetaalde aje)**

Meer informatie:

Rapport 2009-088 *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw 2009*